

De reis van de boeken

Nergens ter wereld hebben leerlingen een grotere hekel aan lezen en schrijven dan in Nederland. Van de OESO-landen dan, misschien dat er ergens een plek is te vinden waar het nog slechter gaat. De curves wijzen bij elk onderzoek weer omlaag, nog even en ze raken de bodem van de grafiek. Je kunt erover blijven schrijven, dat van een gemiddelde basisschoolklas met vijftwintig leerlingen er zes ondermaats lezen en schrijven, en dat een kwart van onze vijftienjarigen laaggeletterd is.

Leesvaardigheid en leesplezier klinken als corvee en taakstraf. In haar jaarrapport waarschuwt de Onderwijsinspectie deze week dat begrijpend lezen een stervende vaardigheid is. Net als vorig jaar. En het jaar daarvoor.

Afgelopen weekeinde vertelden vrienden dat hun zoon onleesbaar schrijft. Niet geleerd op de basisschool, zodat het nu in de brugklas moet worden gerepareerd. Slecht onderwijs treft elke sociale klasse.

In het begin van mijn schrijversleven trad ik vaak op voor scholieren, maar daar ben ik mee opgehouden. Ik werd er zenuwachtig en pessimistisch van, van de desinteresse en de smartphoneschermen.

Deze week maakte ik een uitzondering en ging ik samen met twee andere schrijvers naar OSG Hugo de Groot in Rotterdam-Zuid. 26 nationaliteiten, het aanzien van een school met een achterstandsproblematiek. Eerst kregen we die van de havo, dan die van het vwo. De directeur hield een toespraak over het belang van literatuur op zijn school. Daarna praatten Manon Uphoff, Abdelkader Benali en ik over ons werk maar waren we vooral met de leerlingen in gesprek over wat te denken, hoe te leven en waarnaar te verlangen.

Elke vraag en elke opmerking was in tegenspraak met het vooroordeel waarmee ik de school was binnengekomen. De leerlingen hadden een grote belangstelling voor literatuur, zodat het me niet zou verbazen als zich onder hen een paar schrijvers van de toekomst zouden bevinden. Ze waren hoffelijk en nieuwsgierig, gevoelig en persoonlijk; hun leraren hadden duidelijk een vuur in ze ontstoken.

Ik vroeg de leraren nadien hoe ze dat hadden gedaan, zulke schitterende leerlingen kweken. Het begon ermee, vertelden ze, dat ze de kinderen vanaf de brugklas elke week een uur lang voorlazen. Het ging er niet om dat je het curriculum volgde maar dat je ze de kracht en de schoonheid van verhalen liet zien. Ze een ervaring bood. De ervaring met de avonturen en de bestaansproblematiek van andere levens dan die van henzelf. Het was een zoektocht. Je zette de luiken naar de wereld open, discussieerde met ze en ont kwam er niet aan ook jezelf in te zetten, je eigen verhaal. Een docente vertelde haar klassen over de reis van haar Marokkaanse vader – hoe hij met een boek in zijn bagage vanuit zijn bergdorp in de Rif naar Algerije was gereisd om zijn paspoort op te halen. Wanneer hij het ene boek uit had ruilde hij het bij een boekhandel in de volgende plaats voor een ander. Als een Klein Duimpje liet hij een spoor van boeken achter zich, en kwam uiteindelijk via Algiers in Nederland aan.

De reis van de boeken, de schittering van verhalen – zo moet het.

Tommy Wieringa schrijft elke week op deze plek een **column**.
De tekst is wat bewerkt door Cybersoek.

Opdracht 1: Lees de tekst nog niet, maar bekijk het eerst.

1. Wat betekent "opinie" en "column"?
2. Wie heeft deze column geschreven? Wat weet je over hem? (Is hij een wetenschapper? Of iets anders?)
3. In welke krant is dit geschreven? Wat weet je daarover?
4. Kun je vertrouwen dat alles wat hierin staat wetenschappelijk bewezen is? En maakt dat uit?

Opdracht 2: Lees de tekst en zoek moeilijke woorden op.

Het is een tekst, met veel moeilijke woorden. Je hoeft niet alle woorden te begrijpen, maar zorg dat je de kern van de tekst begrijpt (het belangrijkste). Wat wil de schrijver zeggen? Vertaal de moeilijke woorden, die daarvoor nodig zijn.

Opdracht 3: De samenvatting

Maak een samenvatting van deze column in je eigen woorden.

Opdracht 4: Vragen bij de tekst:

1. Welk vooroordeel had Tommy Wieringa, voordat hij naar de OSG Hugo de Groot ging?
2. Wat klopte er niet aan dat vooroordeel?

3. Wat wordt er bedoeld met: "hun leraren hadden duidelijk een vuur in ze ontstoken"?
4. Hoe komt het dat de belangstelling voor literatuur zo groot is bij de leerlingen? Wat hebben de leraren hieraan gedaan?
5. Waarom vindt Tommy Wieringa het zo belangrijk dat leerlingen belangstelling hebben voor literatuur?

Opdracht 5: Jouw eigen opinie / mening:

1. Tommy Wieringa schrijft: "van een gemiddelde basisschoolklas met vijftwintig leerlingen er zes ondermaats lezen en schrijven, en dat een kwart van onze vijftienjarigen laaggeletterd is." Schrik je daarvan?
2. Ben je het er mee eens dat kinderen (en middelbare scholieren) vaker voorgelezen moeten worden?
3. Ben je het er mee eens dat het belangrijk is dat kinderen een grote belangstelling krijgen in literatuur? Of vind je het ook goed als je kind juist meer lectuur leest? Of als je kind helemaal niet veel leest? Leg je antwoord uit.
4. Wat is jouw mening over deze column? Ben je het met de schrijver eens, of heb je andere ideeën? Heb je iets nieuws geleerd?

Opdracht 6: Tijdens de les

1. Bespreek met elkaar wat een column / opinie is.
2. Bespreek met elkaar het verschil tussen lectuur en literatuur.
3. Bespreek met elkaar de tekst en vragen.
4. Hoe kun je ervoor zorgen dat leesvaardigheid en leesplezier niet klinkt als corvee en taakstraf? Geef elkaar tips.